

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,356 คน จากสถาบันอุดมศึกษา 5 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ปีการศึกษา 2539- 2541 จำนวน 904 คน ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอจำนวนนักศึกษาทางไกล ในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จากสำนักงานโครงการเครือข่ายสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา 5 แห่ง

2. จำแนกนักศึกษาตามสถาบันที่สังกัด โดยคัดเลือกเฉพาะนักศึกษาทางไกล ในปีการศึกษา 2539-2541 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,356 คน

3. นำกรอบประชากรทั้งหมดที่ได้มาคำนวณ เพื่อหากลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Yamane (1973) ภายใต้เงื่อนไขความเชื่อมั่น ร้อยละ 98 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 904 คน

4. ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 5 แห่ง แล้วนำจำนวนนักศึกษาทางไกลแต่ละมหาวิทยาลัยมาสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน รวม 904 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัย/สถาบัน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. มหาวิทยาลัยบูรพา	161	107
2. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	129	86
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	248	165
4. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง	36	24
5. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	742	496
รวม	1,356	904

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีการดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล เป็นกรอบแนวคิดงานวิจัย (ดูแผนภูมิที่ 4))

2.2 สร้างข้อคำถามจากหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ดูภาคผนวก ข) แล้วจึงร่างแบบสอบถามแล้วนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจแก้ไขด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

2.3 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อคำถามในแบบวัดการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลโดยละเอียดข้อคำถามแต่ละขั้นการยอมรับ แล้วให้ผู้วิจัยในกลุ่มที่ศึกษาการยอมรับนวัตกรรมเช่นเดียวกันอีก 1 ท่าน จัดแยกข้อคำถามในแต่ละขั้นการยอมรับตามความเข้าใจ เพื่อดูความสอดคล้องของประเด็นคำถามจาขั้นการแบ่งระดับการยอมรับทั้ง 5 ขั้นของ Rogers (1983) หากข้อคำถามใดมีความเห็นไม่สอดคล้องกันผู้วิจัยให้อภิปรายจนมีความเห็นสอดคล้องกัน

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาทางไกลและการยอมรับนวัตกรรม จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

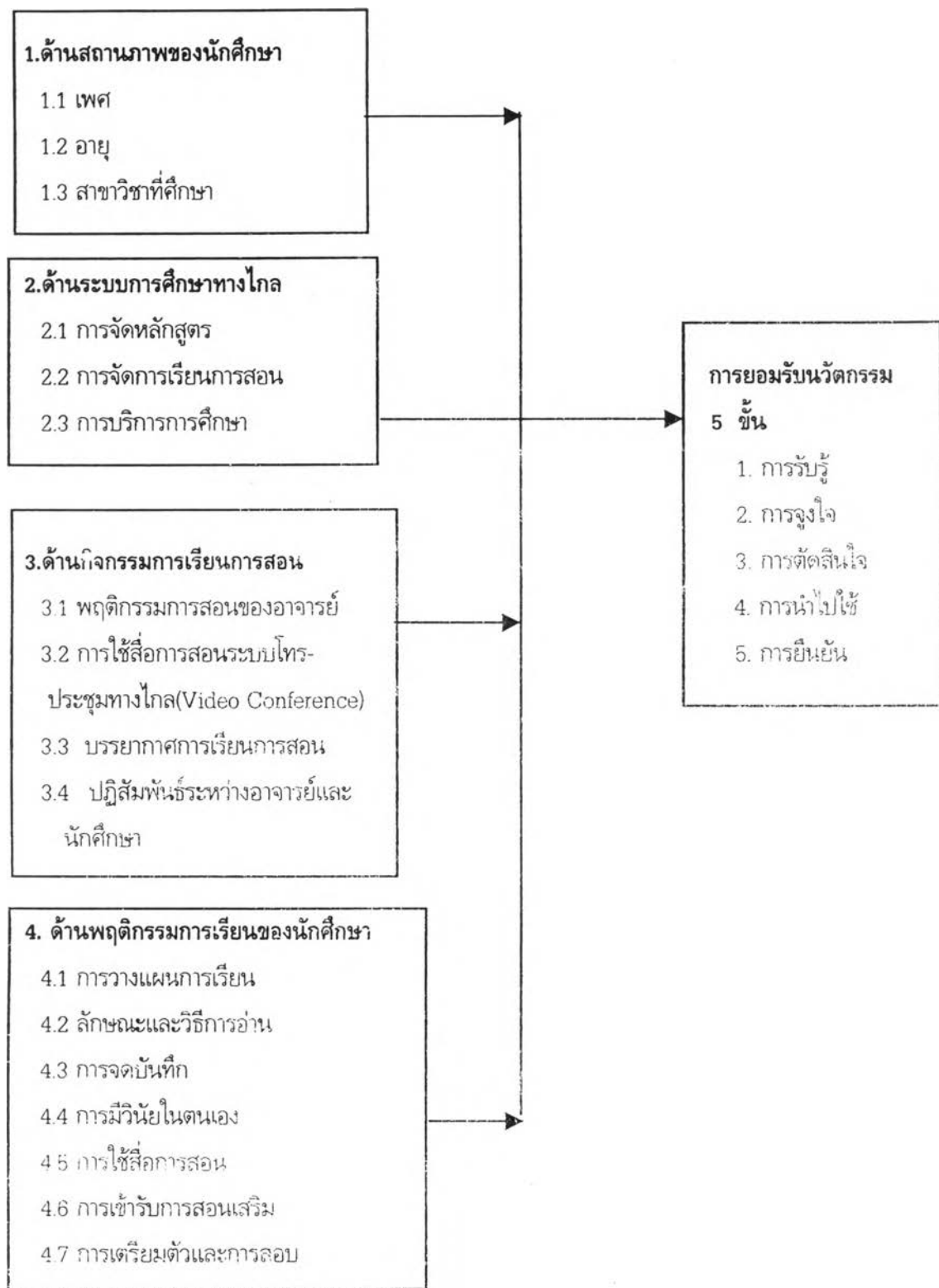
2.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาทางไกลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามและนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบรายการตรวจสอบ (check list) และเติมคำ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษาจำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล ด้านระบบการศึกษาทางไกล จำนวน 9 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกล จำนวน 15 ข้อ และด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาจำนวน 16 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบลำดับขั้นการจัดค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลำดับขั้นของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล แบ่งเป็น 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นการรับรู้ จำนวน 5 ข้อ ขั้นการสนใจ จำนวน 5 ข้อ ขั้นการตัดสินใจ 4 ข้อ ขั้นการนำไปใช้ จำนวน 4 ข้อ และขั้นการยืนยัน จำนวน 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ เพื่อวัดระดับความคิดเห็นต่อระบบการศึกษาทางไกลและระดับการปฏิบัติของนักศึกษา ที่มีลักษณะเป็นแบบลำดับขั้นการจัดค่า (Rating Scale)

แผนภูมิที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมด้วยโครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสอบถามไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

3.2 แจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาทางไกลในวิทยาเขตสารสนเทศและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผู้วิจัยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือน (28 มกราคม- 26 กุมภาพันธ์ 2542)

3.3 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจำนวน 904 ฉบับ ได้เก็บข้อมูลกลับคืนได้ทั้งสิ้น 890 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.50 ของแบบสอบถามทั้งหมด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลของนักศึกษาในโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนและลงคะแนนในกระดาดโค้ด (Coding Form) ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา

ให้คะแนนดังนี้ เพศ	เพศชาย	ให้คะแนนเท่ากับ 1
	เพศหญิง	ให้คะแนนเท่ากับ 2

อายุ	อายุ 15-17 ปี, อายุ 18-20 ปี, อายุ 21-23 ปี
	อายุ 24 ปี ขึ้นไป ให้คะแนนเรียง 1-4

สาขาวิชาที่ศึกษา	สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ให้คะแนนเท่ากับ 1
	สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ให้คะแนนเท่ากับ 2
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ให้คะแนนเท่ากับ 3
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ให้คะแนนเท่ากับ 4

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล		
ให้คะแนนดังนี้	เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 5
	เห็นด้วยมากหรือปฏิบัติเกือบทุกครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 4
	เห็นด้วยปานกลางหรือปฏิบัติบางครั้ง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
	เห็นด้วยน้อยหรือไม่ค่อยได้ปฏิบัติ	ให้คะแนนเท่ากับ 2
	ไม่เห็นด้วยหรือไม่เคยปฏิบัติ	ให้คะแนนเท่ากับ 1

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล		
ให้คะแนนดังนี้	ยอมรับระบบการศึกษาทางไกลมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
	ยอมรับระบบการศึกษาทางไกลมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
	ยอมรับระบบการศึกษาทางไกลปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
	ยอมรับระบบการศึกษาทางไกลน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
	ยอมรับระบบการศึกษาทางไกลน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและการแสวงหาความรู้ โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาทางไกล กิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลและพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำมาแปลผล ดังนี้

คะแนน	1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือปฏิบัติทุกครั้ง
คะแนน	1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยมากหรือปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
คะแนน	2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลางหรือปฏิบัติบางครั้ง
คะแนน	3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยหรือไม่ค่อยได้ปฏิบัติ
คะแนน	4.50-5.00	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยหรือไม่เคยปฏิบัติ

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลผล ดังนี้

คะแนน	1.00-1.49	หมายถึง	ยอมรับในระดับน้อยที่สุด
คะแนน	1.50-2.49	หมายถึง	ยอมรับในระดับน้อย
คะแนน	2.50-3.49	หมายถึง	ยอมรับในระดับปานกลาง
คะแนน	3.50-4.49	หมายถึง	ยอมรับในระดับมาก
คะแนน	4.50-5.00	หมายถึง	ยอมรับในระดับมากที่สุด

5. ใช้สูตรการค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับระบบการศึกษาทางไกลกับปัจจัยด้านระบบการศึกษาทางไกล ปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลและปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา แล้วนำมาแปลผลดังนี้

5.1 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1.00 (ประมาณ .70 ถึง .90) ถือว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

5.2 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .50 (ประมาณ .30 ถึง .70) ถือว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 เมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ .00 (ประมาณ .30และต่ำกว่า) ถือว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (ประคอง กรรณสูตร, 2539)

6. ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานภาพของนักศึกษา ด้านระบบการศึกษาทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลและด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล

7. ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression) เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่ดีที่สุด ด้านสถานภาพของนักศึกษา ด้านระบบการศึกษาทางไกล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลและด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับระบบการศึกษาทางไกล